

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Hudební, taneční a dramatická výchova pro 2. stupeň ZŠ

tradiční
modelový ŠVP

2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět	Hudební, taneční a dramatická výchova
Využití vzdělávací obory	Hudební, taneční a dramatická výchova
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé Společnost pro všechny
Klíčové kompetence (KK)	— kulturní — komunikační — osobnostní a sociální — k učení — k řešení problémů — k občanství a udržitelnosti — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská Logicko-matematická

Informace o pojetí předmětu	<p>Výuka předmětu Hudební, taneční a dramatická výchova na 2. stupni navazuje na žákovy znalosti, dovednosti a zkušenosti získané v tomto předmětu na 1. stupni. Na 2. stupni jsou činnosti zaměřeny na prohlubování a další rozvoj uměleckých dovedností s důrazem na hudbu a na další doplňování znalostí, dovedností a zkušeností z oblasti tance a divadla, na jejich propojování, syntézu. Základem je činnostní a zážitkové učení respektující vývojové etapy žáků, jejich přirozený vztah k uměleckému vyjadřování i jejich individuální zájmy. Žáci jsou postupně vedeni k tvořivosti a spolupráci v projektech propojujících hudební, taneční a dramatické prvky. Předmět podporuje tvořivost, spolupráci, fyzické i estetické sebevyjádření a zkoumání vztahu mezi jednotlivými uměleckými formami.</p> <p>Cílem předmětu je i rozvíjet žákovu schopnost vnímat a reflektovat umělecké dílo, šířejí ho seznámit s kulturním děním v regionu, ale i na celostátní a globální úrovni. Žák se učí s porozuměním přijímat různé umělecké a kulturní projevy, oceňovat pestrost živého umění a kultury, rozvíjí svou citlivost k umění. Diskuze nad uměleckými díly a kulturními zážitky a jejich reflexe podporují schopnost žáka vyjádřit vlastní názory a zapojit je do širšího kulturního kontextu. Podporuje se tím jeho vnímání umělecké tvorby v její komplexnosti, provázanosti, diverzitě. Předmět respektuje individuální zájmy a postupný rozvoj každého žáka, podporuje celkový rozvoj osobnosti, dovednosti uměleckého vyjadřování, estetického cítění a schopnost reflektovat umělecká díla a kulturu v širším společenském kontextu.</p>
Informace o obsahu předmětu	<p>Vyučovací předmět Hudební, taneční a dramatická výchova je předmět, v němž se realizuje na úrovni školního kurikula vzdělávací obsah oboru Hudební, taneční a dramatická výchova z RVP ZV. Předmět je zaměřen především na rozvoj hudebních dovedností, doplněný o aktivity z oblasti taneční a dramatické výchovy. Tematické okruhy interpretace, vlastní tvorba a její sdílení, recepce a reflexe uměleckého díla a kulturní povědomí a jednání jsou vzájemně propojeny a prakticky rozvíjeny. Hlavním principem je činnostní pojetí a přímá zkušenost žáka.</p> <p>Hlavní osu předmětu tradičně tvoří hudební činnosti. Žáci v nich rozvíjejí své sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální a hudebně tvořivé schopnosti, což vede k jejich hlubšímu porozumění hudebnímu umění, aktivnímu vnímání hudby a jejímu využití jako prostředku komunikace.</p>

	<p>Tanečně pohybové a dramatické aktivity mohou být ústrojně propojeny s hudebními činnostmi nebo mohou být realizovány jako samostatné jednotky, například v podobě krátkodobých kontinuí, workshopů či projektů. Tyto aktivity rozvíjejí schopnost vnímání sebe sama a vlastního těla skrze pohybové vyjádření, schopnost vyjadřovat emoce. Umožňují prozkoumávat mezilidské vztahy a situace a vypovídat o nich prostředky divadla, rozvíjet dovednosti komunikace a spolupráce při týmové tvorbě. Hudební, tanečně pohybové a dramatické/divadelní aktivity tak společně a každá specifickým způsobem přispívají k celistvému rozvoji žáků.</p> <p>Tyto zkušenosti jsou dále syntetizovány do komplexnějších uměleckých projektů, v nichž se propojují různé umělecké formy. Žák je veden i k aktivní účasti na kulturním dění školy.</p> <p>Důležitou součástí předmětu je i společné a následně společně reflektované setkání žáka s díly performativních umění. Toto setkání je obvykle zprostředkované formou audiovizuálních záznamů, škola se ale snaží vytvářet podmínky i pro to, aby se žák alespoň třikrát ročně setkal s živým uměním a kulturou. Žák se učí rozumět různým podobám performativních umění, analyzovat dílo se základní znalostí prostředků jednotlivých druhů umění, rozumět kontextům vzniku díla i jeho vztahu k současnému světu. Učí se hledat i vlastní vztah k různým podobám umění a kultury a respektovat jejich rozmanitost.</p> <p>Témata komplexní povahy, která jsou zařazena do témat průřezových, jsou objeována skrze umělecké prostředky a jsou řešena jako součást tvůrčích záměrů, které jsou stanovovány učitelem nebo samotnými žáky.</p>
Časová dotace	1 + 1 + 1 + 1
Organizace výuky předmětu	<p>Pravidelná týdenní výuka. Možné je i spojení dvou hodin jednou za čtrnáct dní, které umožňuje žákům hlubší a intenzivnější prožitek a zapojení do tvořivého procesu, což podporuje komplexnější rozvoj jejich uměleckých dovedností a spolupráci při realizaci projektů. Dvouhodinová organizace výuky umožňuje i snazší realizaci workshopů a programů externích lektorů, návštěvu kulturních a uměleckých institucí apod.</p> <p>6. a 7. ročník: Prohlubování tvůrčích dovedností (1 vyučovací hodina týdně nebo 2 vyučovací hodiny jednou za 14 dní, workshopy s pozvanými lektory, dílny pořádané lektorským oddělením divadla, dramacentry, profesionálními umělci apod.). Zaměření na rozvoj hudebních dovedností (zpěv, hra na hudební nástroje, tvořivý poslech) s integrací tanečních a dramatických aktivit. Žáci spolupracují a reflektují své zážitky, což posiluje jejich kreativitu a sebedůvěru. Poměr Hv:TPV:DV přibližně 8:1:1.</p> <p>8. ročník: Syntéza (1 vyučovací hodina týdně nebo 2 vyučovací hodiny jednou za 14 dní, workshopy s pozvanými lektory, dílny pořádané lektorskými odděleními divadel, dramacentry, profesionálními umělci apod.). Výuka probíhá zejména jako projektové vyučování, v němž dochází k propojení hudby, tance a divadla. V reflexích/diskuzích o uměleckých dílech se rozvíjí u žáků schopnost vyjadřovat a argumentovat své názory a myšlenky. Poměr Hv:TPV:DV přibližně 6:2:2.</p> <p>9. ročník: Volitelné projekty (2 vyučovací hodiny jednou za 14 dní, projektové dny). Výuka probíhá zejména jako projektové vyučování. Žáci se zaměřují na rozsáhlejší projekty kombinující různé umělecké formy a přijímají různé role v tvůrčím procesu podle individuálních zájmů a schopností. Projekty jsou prezentovány zejména v rámci školy, lze je ale prezentovat i jako projekty v rámci třídy nebo paralelních tříd. Poměr Hv:TPV:DV přibližně 5:2,5:2,5.</p>

Vzdělávací strategie

Vyučovací předmět	Hudební, taneční a dramatická výchova
Využití vzdělávací obory	Hudební, taneční a dramatická výchova
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé Společnost pro všechny
Klíčové kompetence (KK)	— kulturní — komunikační — osobnostní a sociální — k učení — k řešení problémů — k občanství a udržitelnosti — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská Logicko-matematická

Klíčové kompetence rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

KKU	Klíčová kompetence k učení	<p>Vzdělávací obor Hudební, taneční a dramatická výchova nabízí specifický prostor k rozvíjení klíčové kompetence k učení tím, že ukazuje žákům, že nejen talentové předpoklady, ale i učení se postupům a technikám interpretace a tvorby přináší kvalitní výsledky a naopak, že talentové předpoklady nejsou samy o sobě bez dalšího rozvíjení v procesu učení zárukou kvalitní tvorby a interpretace.</p> <p>Klíčovou kompetenci k učení rozvíjíme zejména těmito strategiemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — propojujeme výuku se zkušeností žáků a zprostředkováváme jim smysl vyučovaného obsahu (proč se konkrétní obsah či kompetenci učí) — podporujeme žáky k dalšímu učení tím, že oceňujeme jejich silné stránky, jejich snahu, pokrok a úspěchy — podporujeme žáky v tom, aby projevovali své názory a potřeby a nebáli se při svém učení chybovat, o chybách přemýšleli a dále se z nich učili, odkrýváme žákům vlastní chyby jako příležitosti k učení — vedeme žáky k sebehodnocení na základě kritérií, kterým rozumějí, a podporujeme tím jejich odpovědnost za vlastní učení — vedeme žáky ke vzájemnému hodnocení pokroku v učení (vrstevnické hodnocení) na základě jim srozumitelných kritérií, a to za předpokladu, že se při tom daří zachovávat bezpečné prostředí — poskytujeme zpětnou vazbu tak, aby byla efektivně využitelná pro další učení žáků (ukazuje další krok ke zlepšení, je respektující, konkrétní, včasná a konstruktivní) — inspirujeme žáky tím, že se sami neustále učíme, a to i od žáků a spolu s nimi.
------------	----------------------------	---

<p>KKK</p>	<p>Klíčová kompetence komunikační</p>	<p>Klíčová kompetence komunikační je rozvíjena v oblasti umělecké komunikace, kdy jsou žáci v procesu interpretace a tvorby, ale i při recepci a reflexi uměleckého díla neustále konfrontováni se sdělností zvolených výrazových prostředků. Výsledky své tvůrčí a interpretační činnosti pak prověřují v přímé komunikaci s diváky a posluchači, většinou ostatními spolužáky ve třídě. V umělecké komunikaci hrají významnou roli emoce, jejich sdělování a záměr autora svým dílem emoce vyvolávat. Kromě těchto specifik je rozvíjena komunikace v průběhu tvůrčího procesu, zejména pak ve skupinové a týmové tvorbě a při její reflexi.</p> <p>Klíčovou kompetenci komunikační rozvíjíme zejména těmito strategiemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pravidelně organizujeme aktivity, ve kterých žáci prezentují ve skupinách či před celou třídou své zážitky, nápady a výsledky individuálních či skupinových činností, představujeme jim a nabádáme je při tom k využívání různých forem prezentace obsahu — nabízíme žákům možnosti vyjadřovat se skrze různá, i nová média (např. zakládáním, tvorbou a údržbou společných blogů či online encyklopedií, tvorbou příspěvků na sociálních sítích) — pomáháme žákům rozvíjet schopnost reflexe vlastního vyjadřování i vyjadřování druhých (např. retrospektivním zamýšlením se nad prožitými komunikačními situacemi, s nimi spojenými úspěchy a neúspěchy) — pravidelně se žáky problematizujeme interpretací jazykových či obrazných sdělení, diskutujeme s nimi o jejich možných významech a o komunikačním záměru, kterého chtěl autor dosáhnout.
<p>KOS</p>	<p>Klíčová kompetence osobnostní a sociální</p>	<p>Klíčová kompetence osobnostní a sociální je přirozeně rozvíjena samou podstatou zejména divadelní části vzdělávacího oboru, kdy jednání lidí, motivace vedoucí k tomuto jednání, vztahy mezi lidmi a nejrůznější situace, do kterých se dostávají jsou přímo obsahem a zároveň prostředkem sdělování.</p> <p>Klíčovou kompetenci osobnostní a sociální rozvíjíme zejména těmito strategiemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pomáháme žáků poznávat jejich zájmy, schopnosti a hodnoty — poskytujeme podporu při organizaci projektů a činností, aby si žáci osvojili dovednosti samostatné i skupinové práce — poskytujeme uznání a pozitivní zpětnou vazbu, aby žáci pocítili svou hodnotu a úspěchy, — při reflexi aktivit se zaměřujeme na tematiku empatie a respektu k různým přístupům a názorům — podporujeme vzájemnou pomoc mezi žáky (při překonávání osobních výzev v interpretaci a tvůrčích činnostech).
<p>KOB</p>	<p>Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti</p>	<p>Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti přímo souvisí s tematickým okruhem kulturního povědomí a jednání, kdy jsou žáci vedeni k aktivní účasti v kulturním dění v rámci školy i mimo ni.</p> <p>Klíčovou kompetenci k občanství a udržitelnosti rozvíjíme zejména těmito strategiemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — vytváříme prostor a bezpečné prostředí vyjadřování vlastního názoru žáků na kulturu a umění — umožňujeme žákům převzít odpovědnost za uskutečnění kulturní akce, kterou si sami zvolili — umožňujeme žákům zažít společné plánování, uskutečnění a vyhodnocení akce, a to opakovaně, podporujeme je při tom vhodnými technikami vedení týmové práce — podněcujeme žáky k reflexi jejich zkušeností s uplatňováním vlastního vlivu na dění v jejich okolí.

KPP	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	<p>Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní souvisí především s tvůrčím procesem, kdy je jeho nedílnou součástí zajištění podmínek pro tvorbu včetně podmínek prostorových, materiálních a technických a organizace týmové práce. Specifickým prostorem pro rozvíjení klíčové kompetence k podnikavosti a pracovní jsou pak kulturně a umělecky zaměřené projekty a aktivní účast v kulturních aktivitách v rámci školy i mimo ni.</p> <p>Klíčovou kompetenci k podnikavosti a pracovní rozvíjíme zejména těmito strategiemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — nabízíme žákům volnější projekty, které jim umožňují vybrat si témata, rozhodovat se, plánovat své akce, nést za ně odpovědnost a řešit je nezávisle, inovativními originálními přístupy — pomáháme žákům ve skupině rozdělit úkoly a povinnosti tak, aby měl každý člen jasně definovanou roli a odpovědnost (přispíváme k efektivnímu fungování pracovních týmů i celé třídy, vytváříme podmínky pro efektivní spolupráci — nasloucháme názorům, vyjadřujeme svůj názor s respektem, vytváříme přátelské, bezpečné a otevřené prostředí, poskytujeme zpětnou vazbu k práci týmu, vedeme žáky k reflexi a sebehodnocení skupinové práce a pomáháme jim pojmenovat, které role jim vyhovují nejvíce a proč — podporujeme aktivní účast žáků na tvorbě školních kulturních akcí — podněcujeme vztah žáků k místu, kde žijí, například tím, že je motivujeme k zapojení do místního kulturního dění
KRP	Klíčová kompetence k řešení problémů	<p>Umělecky zaměřený předmět nabízí naplňování klíčové kompetence k řešení problémů jiný způsob přístupu, než je přístup vědecký, racionálně založený. Proces tvorby a proces interpretace je ve své podstatě neustálým řešením problémů, jejich řešení se ale kromě racionálních postupů analýzy problému a vědeckého hledání jeho řešení děje intuicí, vzhledem, svou roli hraje představivost, obrazotvornost. Prostor pro rozvíjení kompetence k řešení problémů poskytuje zapojení žáků do kulturních aktivit, kde jsou přirozeně stavěni do situací rozhodování a řešení vzniklých problémů, jejich úspěšnost je pak přirozeně ověřována samotnou realizací aktivit.</p> <p>Klíčovou kompetenci k řešení problémů rozvíjíme zejména těmito strategiemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — stanovujeme žákům kritéria pro to, jak kriticky hodnotit nápady a zvažovat různé možnosti řešení — podporujeme žáky v tom, aby vnímali tvorbu a interpretaci jako proces hledání řešení, ať už se tak děje racionální nebo intuitivní cestou — pomáháme žákům reflektovat význam kritického myšlení při reflexi procesu interpretace a vlastní a týmové tvorby — poskytujeme konstruktivní zpětnou vazbu k práci žáků, zdůrazňujeme silné stránky a nabízíme zpětnou vazbu pro možné zlepšení
KKT	Klíčová kompetence kulturní	<p>Umělecké předměty naplňují klíčovou kompetenci kulturní tím, že pomáhají žákům objevovat umění jako cestu k porozumění světu, sobě i druhým. Nejde o přípravu profesionálních umělců, ale o rozvoj schopnosti vnímat a oceňovat umělecké a kulturní hodnoty, tvořit a spolupracovat. Skrze umělecké činnosti žáci prohlubují citlivost, kreativitu a respekt k rozmanitosti kulturních projevů.</p> <p>Klíčovou kompetenci kulturní rozvíjíme v jejích všech komponentách samotnou podstatou činností a strategií učení v oblasti UaK.</p>

KDI	Klíčová kompetence digitální	<p>Klíčová kompetence digitální. Současná rozvoj digitálních technologií poznamenává všechny oblasti lidského života a velmi výrazně ovlivňuje i oblast umění a kultury. Nejen že se tak umění a kultura stává dostupnější, ale nové technologie umožňují umění zaznamenávat i vytvářet a zveřejňovat a sdílet. Současně ale digitální prostředí ovlivňuje vnímání a chápání umění a kultury, a to jak v pozitivním, tak i negativním smyslu.</p> <p>Klíčovou kompetenci digitální rozvíjíme zejména těmito strategiemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — vedeme žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v procesu interpretace a vlastní a skupinové tvorby i při recepci a relexi uměleckého díla, vedeme žáky ke sdílení možností, kde a jak využít digitální technologie, k diskusím a společnému hodnocení přínosů a rizik využití digitálních technologií v umění a kultuře — vytváříme podmínky pro realizaci skupinových i individuálních projektů a využití digitálních technologií v nich, poskytujeme tím žákům příležitost ke tvůrčímu a inovativnímu využívání digitálních technologií — seznamujeme žáky s pro ně novými digitálními technologiemi a pomáháme jim nalézat pro ně vhodné strategie, jak se vyrovnat s vývojem technologií a stálou potřebou rozvíjet digitální dovednosti.
------------	------------------------------	--

Základní gramotnosti rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:		
ZGC	Základní gramotnost čtenářská a pisatelská	<ul style="list-style-type: none"> — jako námět pro interpretační i tvůrčí činnosti využíváme literární předlohy, při práci s příběhem nabízíme činnosti, které vedou žáky k hledání příčin dějů, charakterů a motivací postav, nabízíme žákům texty různých žánrů — vytváříme situace, při nichž žáci samostatně tvoří texty různého charakteru, v tvůrčích činnostech — vedeme žáky k domýšlení následků, možných uzavření příběhu, pro interpretaci nabízíme dětem různé písňové texty, básně, prózu — nabízíme psaní textů jako možnost pro vyjádření vlastního názoru, myšlenky, emoce apod.
ZGM	Základní gramotnost logicko-matematická	<ul style="list-style-type: none"> — vedeme žáky k objevování matematických vztahů v rytmu, melodii, kompozici

Tradiční modelový ŠVP / Hudební, taneční a dramatická výchova pro 2. stupeň ZŠ

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0
– Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.

Národní pedagogický institut
České republiky
Praha, leden 2025
www.npi.cz